

האתגר הנוכחי הוא אתגר בשיתוף פעולה עם האיחוד האירופי שמבוסס על כללי ה - RRI

Responsible Research Innovation RRI-מחקר ופיתוח אחראי - מחוון

מדע וטכנולוגיה הם כוחות רבי השפעה על חיינו ושיפרו את חיינו בדרכים רבות. עם זאת, הם לעיתים יוצרים סיכונים חדשים ובעיות אתיות. מטרת יישום ה RRI (תהליכי מחקר ופיתוח אחראי) היא להביא את הנושאים הקשורים למחקר וחדשנות לדיון פתוח, לנסות לצפות את ההשלכות שלהם, ולערב את החברה בדיון כיצד המדע והטכנולוגיה יכולים לעזור ליצור את העולם והחברה שאנחנו רוצים להנחיל לדורות הבאים. נושא זה הינו קו מרכזי במדיניות המחקר והפיתוח של האיחוד האירופאי.

על מנת להקל עליכם להתייחס לממדים השונים הנוגעים לכללי ה RRI יצרנו צ'ק ליסט:

שילוב SSH&RRI בטכנולוגיה

היכן אתם/ן רואים/ות בפרויקט ביטוי לשילוב בין מדעי החברה והרוח לבין תהליך המחקר והפיתוח טכנולוגי?

אתיקה:

מה הן ההשפעות הפוטנציאליות השליליות של המוצר, תהליך הפיתוח ו/או אפשרות לנצלו לרעה, וכיצד בכוונת המיזם למנוע זאת?

לדוגמא:

- השפעות על הכלכלה המקומית
- השפעה על צדק חברתי וחלוקתי
- חינוך
- ניהול מידע
- השפעות סביבתיות
- השפעות על בני אדם ובעלי חיים

כיצד יבטיחו שילוב של שיקולי אתיקה, פרטיות ואבטחת מידע, באופן שימנע השפעות שליליות של המוצר ו/או תהליך הפיתוח על הסביבה ובני האדם.

לדוגמא:

• נוודא שהנהלים שלנו עומדים בקנה אחד עם קוד ההתנהגות של מחקר ופיתוח אחראי בכל השלבים, החל משלב העיצוב הראשוני ועד לתוצאה הסופית

• נעודד ביקורת עמיתים ביקורתית ודיון פנימי על תקינות המחקר והפיתוח לאורך כל התהליך

• נקבל ייעוץ מומחה חיצוני לאתיקה או ועדת אתיקה

מגדר, חברה מכילה:

מה הם שיקולי השוויון המגדרי הנוגעים למוצר ו/או תהליך הפיתוח של הקבוצה? באיזה אופן הפרויקט פועל ליישום מדיניות כוללת ושוויונית לכלל האוכלוסייה ובכלל זאת בעלי מוגבלויות?

- ביקורתיות - מטרתנו היא לא להרוס חלומות, אלא להתוות כיוון ודרך. עשו זאת בעדינות אך בנחרצות.
- מבט לעתיד נסו לתת להם כלים והוביל אותם כמה צעדים קדימה, להבין איזה שאלות כדאי לשאול ולאן לשאוף.
- כדאי לעבוד עם הרעיון שלהם ולא להציף רעיונות חדשים ואינפורמציה מיותרת.

מגדר, חברה מכילה:

מה הם שיקולי השוויון המגדרי הנוגעים למוצר ו/או תהלים הפיתוח של הקבוצה? באיזה אופן הפרויקט פועל ליישום מדיניות כוללת ושוויונית לכלל האוכלוסייה ובכלל זאת בעלי מוגבלויות?

לדוגמא:

- צוות מאוזן ומגוון מגדרית
- הנושא נלקח בחשבון בעצם בחירת הפתרון שלנו
- שיקולי מגדר שולבו במתודולוגיית הפיתוח/פעולה שלנו
- שקולי מגדר נלקחו בחשבון בדרך בה אנו מטפלים במידע
- שיקולי מגדר נלקחים/ילקחו בחשבון במדיניות הפרסום שלנו

ממשל

האם יש גופי ממשל שיש צורך/שהמיזם ירצה לערב בתהליך הפיתוח ו/או ההפעלה/ הפצה שלהם? מי הם? באיזה שלב ואופן הם ישלבו אותם?

"מדע פתוח"

איזה חלק מתהליך הפיתוח והפעלת המיזם יהיה נגיש/שקוף לציבור?

לדוגמא:

- שיתוף במטרות וביעדים
- שיתוף במתודולוגיה ובשיטת הפעולה
- שיתוף במידע
- שיתוף בתוצאות הפרויקט הראשוניות
- שיתוף בכלל תוצאות הפרויקט
- שיתוף במגבלות הפרויקט ותחומי אי וודאות שנתקלנו בהם

עם מי בכוונתכם/ לחלוק את התוצאות המחקריות של המיזם?

לדוגמא:

- התוצאות ישותפו עם כל הגורמים המעורבים וכל מי שעשוי להיות מושפע מהפרויקט
- התוצאות ישותפו רק עם חלק מהשחקנים משום ש...
- שיתוף המידע עם גורמים נוספים אינו נחוץ משום ש...

שיתוף הציבור

באיזה שלב של העבודה שיתוף של מקבלי החלטות יהיה לדעת המיזם אפקטיבי ומדוע?

לדוגמא:

- בכל שלבי הפרויקט משום ש....
- בכל שלבי המחקר והעיצוב משום ש...
- בשלב הפיתוח משום ש...

מה המשמעות של שיתוף מקבלי החלטות במיזם?

לדוגמא:

- נעודד תהליך קבלת החלטות משותף של בעלי עניין שונים, כולל ארגוני חברה אזרחית
- נשתף את הציבור בנקודות שיאפשרו לנו לוודא כי אנחנו כארגון בוחרים בדרך הנכונה
- שיתוף ציבור יאפשר מתן לגיטימציה לערך החברתי של נושאי המחקר שלנו

חינוך מדעי (לפרויקטים העוסקים בחינוך באופן ישיר או עקיף):

מה היא המוטיבציה של המיזם לעודד עיסוק בנושאי מדע וחברה?

- להשפיעה על התפיסה של מקצועות החינוך מדעי ו-STEM (מדע, טכנולוגיה, הנדסה ומתמטיקה) כאטרקטיביים הן לנשים והן לגברים
- תמיכה באזרחים ואזרחיות בקבלת החלטות מושכלות ומבוססות ידע
- מתן אפשרות לתלמידים לקחת חלק פעיל בתהליכי מחקר ופיתוח בתהליכי R&I
- לסייע למקצועות ה-STEM (מדע, טכנולוגיה, הנדסה ומתמטיקה) להבחן מתוך הקשר חברתי